

– Foretaksmodellen må endres

De siste 15 årene har vist at nåværende styringsmodell ikke fungerer og må endres, sa Jon Helle og Christer Mjåset da saken var opp til diskusjon.

Målene for helseforetaksreformen var blant annet mer beslutningsmyndighet ned til sykehusene og bedre ivaretagelse av sykehusbygg og investeringer. Disse målene er ikke innfridd, og i stedet preges sykehusene i dag av mange styringsnivåer, uklare roller og ansvar, sykehusbygg som forfaller og korridorpasienter.

– La oss slutte å diskutere hvem som har ansvaret for dette, sa Jon Helle, leder i Overlegeforeningen, og ga så ordet til leder i Yngre legers forening, Christer Mjåset.

De to innledet i felleskap til debatt om helseforetaksreformen og den mulige veien videre.

– En ny styringsmodell for sykehusene må vektlegge åpenhet, involvering, kvalitet og pasientsikkerhet i større grad enn i dag, slo Mjåset fast fra podiet.

Utredning alternative modeller

Regjeringen har nedsatt Kvinnsland-utvalget, ledet av tidligere administrerende direktør for Helse Bergen Stener Kvinnsland. De skal se nærmere på nye modeller for organiseringen og styringen av helseforetakene.

– I vårt innspill til utvalget har vi lagt vekt på å sikre regional forankring, redusere antall styringslag, mer makt og myndighet til sykehusene, investere i bygg og medisinsk-teknisk utstyr og mer åpenhet, involvering og fokus på pasientsikkerhet, sa Helle til forsamlingen.

Legeforeningen vedtok i tillegg i 2015 «Bedre styring, organisering og ledelse i

SER PÅ ALTERNATIVER: Christer Mjåset (t.v.) og Jon Helle pekte på at foretaksmodellen må endres. Foto: Thomas Barstad Eckhoff/Legeforeningen

spesialisthelsetjenesten» som eget satsingsområde. I den forbindelse har man satt i gang et eget eksternt utredningsarbeid som ser på alternativer til dagens foretaksmodell.

Arbeidet ledes av professor i helseøkonomi ved NTNU, Jon Magnussen. Han var til stede under landsstyremøtet for å presentere rapporten «Mellom politikk og administrasjon», og diskuterte de ulike alternativene med landsstyret.

Lanserte fire modeller

– Politikk versus administrasjon, og sentralisering versus desentralisering. Dette er viktige faktorer for hvilke modeller og alternativer vi ender opp med, sa Magnussen, under sin presentasjon av arbeidet med rapporten.

Landsstyret fikk høre både fordelene og ulempene til de fire ulike alternativene til dagens helseforetaksmodell. I praksis består modellene som ble lagt frem av én forvaltningsmodell, to rene foretaksmodeller og én hybridmodell:

Modell A: Regionale helseforetak, underliggende helseforetak. En justert versjon av dagens tre-nivå modell

Modell B: Regionalisert direktorat (departement) – underliggende helseforetak med sykehus. Altså en to-nivå modell

Modell C: Regionale helseforetak, underliggende sykehus. En to-nivå modell hvor det nederste nivået, HF-ene, forsvinner

Modell D: Regionalisert direktorat (departement), underliggende sykehus. Dagens helse-

foretak avvikles, og er i praksis en forvaltningsmodell fra staten ned til de utførende sykehusene

Må drive klinikk, ikke butikk

– Vi trenger mindre butikk og mer fag i sykehusene, sa foretakstillingsvalgt ved St. Olavs hospital, Kjetil Karlsen. Christopher Elnan Kvistad ved Stavanger Universitetssykehus pekte på at de nærmest pasientene må gis mer beslutningsmyndighet og ansvar.

Innspillene fra salen var klare, til tross for at det var ulike synspunkter om hvilken type modell man burde anbefale. Faget må gis mer plass, fokuset på pasientbehandlingen og pasientsikkerheten må styrkes. Mange var ærlige på at det er en utfordring å vurdere hvilken styringsmodell man tror vil fungere best.

Diskusjonen om styringsmodeller vil fortsette utover høsten. Kvinnsland-utvalget vil i tillegg avgi sin innstilling i form av en NOU, 1.12. 2016.

Rapporten til Jon Magnussen m.fl. kan lastes ned på Legeforeningens hjemmesider.

Daniel Wærnes

daniel.waernes@legeforeningen.no
Samfunnspolitisk avdeling

ALTERNATIVE MODELLER: Jon Magnussen lanserte fire ulike modeller. Foto: Thomas Barstad Eckhoff/Legeforeningen